

The problem

1. Shemot 20:2-3

אָנְכִי ד' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי:

2. Talmud, Makkot 23b-24a

דרש רבי שמלאי: שש מאות ושלוש עשרה מצות נאמרו לו למשה... אמר רב המנונא, מאי קרא? "תורה צוה לנו משה מורשה." "תורה" בגימטריא שית מאה וחד סרי הוי, "אנכי" ו"לא יהיה לך" מפי הגבורה שמענום.

613 mitzvot were told to Moshe at Sinai... Rav Hemnuna said: What is the text for this? "Moshe commanded us Torah, an inheritance." 611, and we heard *Anochi* and *Lo yihyeh lecha* from Gd.

3. Rambam, Sefer haMitzvot, Aseh 1

המצוה הראשונה היא הצווי אשר צוונו להאמין האלוקות, והוא שנאמין שיש שם עלה וסבה הוא פועל לכל הנמצאות, והוא אמרו ית' "אנכי ד' אלקיך." ובסוף גמ' מכות (כג ב, כד א) אמרו...

The first mitzvah is that Gd commanded us to believe in Divinity, meaning to believe that there is a Catalyst and Cause which creates all that exists, as the Torah says, 'I am HaShem your Gd.' At the end of Tractate Makkot they said, "It is clear from this that Anochi HaShem is one of the 613 mitzvot. This is the commandment to believe, as we have explained.

4. Useful resources

- Rabbi Assaf Bednarsh, *Is Belief in Gd a Mitzvah? Maimonides on the First Commandment*, <https://www.mhcn.org/pdf/Holidays/Shavuoth/7.pdf>
- Rabbi Daniel Stein, *The Limits of Religious Optimism: The Hazon Ish and the Alter of Novardok on Bittahon*, Tradition 43:2 (2010) <http://traditionarchive.org/news/article.cfm?id=105582>
- Rabbi Netanel Wiederblank, *Rambam on Emuna, part 2: Does Emuna require certainty*, <https://www.yutorah.org/lectures/lecture.cfm/891637>

Is Anochi a mitzvah?

5. Ramban, Hasagot to Sefer haMitzvot, Lo Taaseh 5

והטוב בעיני בזה הענין כולו שנמנה "אנכי ד' אלקיך" מצוה כמאמר הרב. ויש לי ראייה בזה מדברי חכמים אמרו במכילתא (יתרו פ' בחדש) "מפני מה לא נאמרו עשרת הדברות מתחלת התורה? משלו משל למה הדבר דומה לאחד שנכנס למדינה, אמר להם 'אמלוך עליכם?' אמרו לו 'כלום עשית לנו שתמלוך עלינו?' מה עשה? בנה להם החומה, הכניס להם אמת המים.... אמר להם 'אמלוך עליכם?' אמרו לו 'הן והן!'..." וקבלת המלכות הזו שקבלו בסיני הוא באמת מדבור 'אנכי'.

It appears correct to me in this entire matter that we should count "I am Hashem, your Gd" as a mitzvah, as the master said. I can prove this from the Sages' words in Mechilta Yitro BaChodesh, "Why weren't the ten *dibrot* stated at the start of the Torah? They compared it to one who entered a land and said, 'Shall I rule you?' They replied, 'What have you done for us, that you should rule us?' What did he do? He built them a wall, he introduced irrigation for them... He then said, 'Shall I rule you?' They replied, 'Yes, yes!'..." This acceptance of His reign at Sinai is, in truth, from *Anochi*.

6. Midrash, Mechilta d'Rabbi Yishmael, Yitro, BaChodesh 6

משל למלך בשר ודם שנכנס למדינה, אמרו לו עבדיו "גזור עליהם גזרות." אמר להם "לאו, כשיקבלו את מלכותי אגזור עליהם גזרות, שאם מלכותי לא יקבלו, גזרותי לא יקבלו." כך אמר המקום לישראל, "אנכי ד' אלקיך - לא יהיה אלהים אחרים." אמר להם: "אני הוא שקבלתם מלכותי עליכם במצרים," אמרו לו, "כן." "וכשם שקבלתם מלכותי עליכם, קבלו גזרותי: לא יהיה לך..."

This may be compared to a human king who entered a land. His servants said, 'Issue decrees upon them!' He replied, 'No; when they accept my reign, I will issue decrees upon them. If they do not accept my reign, how will they fulfill my decrees?' So Gd declared to Israel, 'I am Gd, your Lord. You shall not have the gods of others before Me.' He said, 'I am the One whose reign you accepted in Egypt.' They replied, 'Yes.' 'Then just as you accepted My reign, so You shall accept My decrees: You shall not have, etc.'

How could belief be a mitzvah?

7. Rabbi Chasdai Crescas, Or Hashem, *Hatzaah*

- It's circular: If you believe, you already have it. If you don't believe, you won't fulfill it
- Belief is a function of proof, not choice

8. Don Isaac Abarbanel, Rosh Amanah 17

א"א שיגיעו האמונות ההם אם לא יקדמו אליהם ההכנה הקודמת מידיעת הדברים המביאים אל אותם האמונות... ואין ספק שההכנות ההם הם מפעל הרצון והבחירה, ושיהיו נקנות בזמן, כי לאדם שירצה לשמוע וללמוד וללמד ולדעת אותם הדברים שיחייבו ויולידו האמונה בנפשו, או לא ירצה להתעסק בזה. והנה הרב לא מנה מצות עשה צורת האמונה ואמתתה כי אם ידיעת הדברים ההם ולמודם המביאים אל קנין האמונות...

One cannot achieve those beliefs without prior preparation, knowing that which leads to those beliefs... Doubtless, those preparations are a function of desire and choice, and are acquired over time. [There is] one who wishes to listen and learn and teach and know those things which mandate and produce belief in his soul, or who will not want to involve himself in this. Our master did not count as a commandment the form of belief and its truth, but rather knowledge of those things, and their study, which bring one to acquire belief...

9. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Yesodei haTorah 1:1

יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון, והוא ממציא כל נמצא, וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמתת המצא.

The foundation of foundations and pillar of wisdoms is to know that there is a first, which caused all that is found, and that all that is found in heaven and earth and all in between is found only because of the truth of the One who made it found.

10. Rabbeinu Bachya ibn Paquda, Chovot halevavot, Shaar haYichud 6

כאשר נשתכל בעולם הזה, נמצאהו מחובר ומורכב, אין חלק מחלקיו מבלי חבור וסדור, כי אנחנו רואים אותו בהרגשותינו ושכלנו כבית הבנוי, אשר זמן בו כל הצריך לו...

When we look at this world, we find it composed [of multiple entities] and complex; none of its components is independent of combinations and order, for we see with our senses and intellect that it is like a constructed house, and all of its needs are prepared for it...

What must I believe?

11. Rambam, Sefer haMitzvot, Aseh 2

והמצוה הב' היא הצווי שצונו באמונת היחוד והוא שנאמין כי פועל המציאות וסבתו הראשונה אחד. והוא אמרו יתעלה שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד.

The second mitzvah is the command to believe in the oneness, meaning to believe that the Creator of existence and its Cause is one. This is His statement, "Hear, Israel: Hashem is our Gd, Hashem is one."

12. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Yesodei haTorah 1:7

אלוק זה אחד הוא ואינו שנים ולא יתר על שנים, אלא אחד... ולא אחד כגוף שהוא נחלק למחלקות ולקצוות... והואיל ואינו גוף לא יארעו לו מאורעות הגופות... וידיעת דבר זה מצות עשה שנאמר ד' אלקינו ד' אחד.

This Gd is one, not two and not more than two, but one... Not one like a body, which I divided into divisions and extremes... And since He has no body, that which happens to bodies does not happen to Him... And knowing this is a commandment, as it says, "Hashem is our Gd, Hashem is one."

13. Rambam, Sefer haMitzvot, Lo Taaseh 1

המצוה הראשונה ממצות לא תעשה היא שהזהירנו מהאמין האלקות לזולתו והוא אמרו ית': לא יהיה לך...

The first prohibition commands us not to believe in any Divinity other than Him, as He said, "You shall not have..."

14. Ramban to Shemot 20:2-3

"אנכי ד'", "יורה ויצוה אותם שידעו ויאמינו כי יש ד', והוא אלקים להם, כלומר הווה, קדמון, מאתו היה הכל בחפץ ויכולת, והוא אלקים להם שחייבים לעבוד אותו. ואמר "אשר הוצאתיך מארץ מצרים," כי הוצאתם משם תורה על המציאות ועל החפץ, כי בידיעה ובהשגחה ממנו יצאנו משם. וגם תורה על החדוש, כי עם קדמות העולם לא ישתנה דבר מטבעו. ותורה על היכולת, והיכולת תורה על הייחוד...

"I am Hashem" teaches and commands them to know and believe that there is a Gd, and He is their master. Meaning: He exists, was first, from Him everything happened through will and capacity, and He is Elokim for them, whom they must serve.

"Who took you out of Egypt," for taking them out teaches His existence and His will, for we left through His knowledge and oversight. It also teaches about creation, for if the world had always existed then its nature could not change. And it teaches His capacity, and this capacity teaches that He is one...

15. Talmud, Taanit 21a

ואמאי קרו ליה נחום איש גם זו דכל מילתא דהוה סלקא ליה אמר "גם זו לטובה." זימנא חדא בעו לשדורי ישראל דורון לבי קיסר אמרו "מאן ייזיל? ייזיל נחום איש גם זו דמלומד בניסין הוא." שדרו בידיה מלא סיפטא דאבנים טובות ומרגליות. אזל בת בההוא דירא בליליא קמו הנך דיראי ושקלינהו לסיפטיה ומלונהו עפרא... כי מטא התם שרינהו לסיפטא חזנהו דמלו עפרא, בעא מלכא למקטלינהו לכולהו, אמר "קא מחייכו בי יהודאי!" אמר גם זו לטובה...

Why did they call him "Nachum Ish Gam Zu"? For whatever happened to him, he said, "This is also for the best [*gam zu [tova]*]." Once, the Jews wanted to send a gift to the Caesar. They said, "Who should go? Let Nachum Ish Gam Zu go, for he is practiced in miracles." They sent a chest of gems with him."

16. Maharal, Netivot Olam, Netiv haBitachon, Perek 1

ולפיכך אמר ר' עקיבא "כל מה דעביד רחמנא לטב," כלומר כי הוא בוטח בד' כי מה שנעשה לו לטב עביד, ומחמת בטחונו בו ית' נעשה לו הדבר ההוא לטובה מדבר שהיה נראה רע:

Therefore Rabbi Akiva said, "All that Gd does is for the good," meaning that he trusted in Gd that what was done to him was for the good. And because of his trust in Gd, that which had happened to him and appeared bad became good.

17. Tehillim 91:1, with Rashi

יושב בסתר עליון, בצל שקי יתלונן.

רש"י: מי שהוא חוסה בסתר כנפי השכינה הוא יתלונן בצלו שהקב"ה מגין עליו

One who dwells in the shelter of the Highest, living in the shadow of Shakkai.

Rashi: One who takes cover in the shelter of the Divine presence will live in His shadow, with Gd protecting him.

18. Chazon Ish, Emunah uBitachon 2:1

טעות נושנת נתאזרחה בלב רבים במושג בטחון. שם בטחון, המשמש למידה מהוללה ועיקרית בפי החסידים, נסתובבה במושג חובה להאמין - בכל מקרה שפוגש האדם והעמידתו לקראת עתיד בלתי מוכרע ושני דרכים בעתיד, אחת טובה ולא שניה - כי בטח יהיה הטוב, ואם מסתפק וחושש על היפוך הטוב הוא מחוסר ביטחון. ואין הוראה זו בביטחון נכונה, שכל שלא נתברר בנבואה גורל העתיד אין העתיד מוכרע, כי מי יודע משפטי ד' וגמולותיו יתברך. אבל ענין הביטחון הוא האמון שאין מקרה בעולם, וכל הנעשה תחת השמש הכל בהכרזה מאתו יתברך.

An old mistake has become ensconced in the heart of many, regarding *bitachon*. The word *bitachon*, which serves to describe a trait which is exalted and essential in the mouths of the pious, has come to refer to a concept that one must believe - in every circumstance one encounters in which he faces an uncertain future, with two potential paths, one good and the second not - that he must trust that it will be good. And if he is unsure and concerned about the opposite of good, he lacks *bitachon*. This concept of *bitachon* is incorrect. As long as the future has not been clarified prophetically, the future is not certain, for who knows the laws and rewards of Gd? But *bitachon* means belief that there is no coincidence in the world, and that all which is done beneath the Sun is by Divine decree.

19. Rabbi Daniel Stein, *The Limits of Religious Optimism: The Hazon Ish and the Alter of Novardok on Bittahon*

R. Jonah Gerondi states that the mitzva of *bittahon* is derived from the specific directive given to soldiers to trust in Gd and not fear bodily harm in battle (Deut. 17:7, 20:1). R. Eliezar Azikri asserts that the obligation of wholehearted *bittahon* is implied by the verse, "You shall be whole with the Lord your Gd" (Deut 18:13), as he writes: "From this we can derive the *mitsva* to trust in God with all one's heart." Additionally, R. Meir Simha of Dvinsk, *Meshekh Hokhmah*, Deut. 10:20, claims that the mitzva, "and to Him you shall cling" (Deut. *ad loc.*), is expressed through *bittahon* in Gd's protection and abilities.

Does this mitzvah require certainty?

20. Rabbi Michael Rosensweig, *Avraham Avinu and the Concept of Emunah*, https://www.torahweb.org/torah/2008/parsha/rros_lechlecha.html

Emunah conveys both affirmation and deep-seated conviction - "amen" - as well as unshakeable loyalty, trust and reliance - "neemanu!" (see Rabbeinu Bachya, *Kad ha-Kemach, Emunah*). Intellectual awareness or even reasoned demonstration of Divine existence is insufficient if it is unaccompanied by unswerving dedication and commitment to the Divine Will.

21. *Emunah* Yeshayah 7:9, Divrei haYamim II 20:20

22. Rambam, Commentary to Mishnah Sanhedrin, Perek Chelek

וכאשר יפקפק אדם ביסוד מאלו היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר...

One who challenges one of these fundamentals has left the community and denied the essence...

23. Talmud, Shabbat 31a, with Rashi

מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: כמה תורות יש לכם? אמר לו: שתיים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. אמר לו: שבכתב - אני מאמינך, ושבועל פה - איני מאמינך. גיירני על מנת שתלמדני תורה שבכתב. גער בו והוציאו בניזיפה. בא לפני הלל - גייריה, יומא קמא אמר ליה: א"ב ג"ד, למחר אפיך ליה. אמר ליה: והא אתמול לא אמרת לי הכי? אמר לו: לאו עלי דידי קא סמכת? דעל פה נמי סמוך עלי!
רש"י: גייריה - וסמך על חכמתו שסופו שירגילנו לקבל עליו, דלא דמיא הא לחוץ מדבר אחד' - שלא היה כופר בתורה שבעל פה, אלא שלא היה מאמין שהיא מפי הגבורה, והלל הובטח שאחר שילמדנו יסמוך עליו.

A non-Jew came to Shammai and asked, "How many Torahs do you have?" Shammai replied: Two – Written and Spoken. The non-Jew said: I trust you for the written Torah, but not for the spoken Torah. Shammai rebuked him, and cast him out in anger.

He came to Hillel, who converted him. On the first day he taught the non-Jew Aleph, Bet, Gimel, Daled. On the following day he reversed them. The non-Jew said, "But yesterday you did not say it thus!"

Hillel replied: "Are you not dependent on me for this? For the spoken Torah you should also depend on me."

Rashi: "He converted him" – He relied on his wisdom, that in the end he would lead him to accept [it] upon himself. This is not like [one who says he accepts all of Judaism] 'except one thing' – for he did not deny the Spoken Torah, but he did not believe it came from Gd, and Hillel was certain that after teaching him, [the convert] would rely on him.

24. Rabbi Aharon Lichtenstein, *The Source of Faith is Faith Itself*, <https://jewishaction.com/religion/faith/the-source-of-faith-is-faith-itself/>

What I received from all my mentors, at home or in *yeshivot*, was the key to confronting life, particularly modern life, in all its complexity: the recognition that it was not so necessary to have all the answers as to learn to live with the questions. Regardless of what issues—moral, theological, textual or historical—vexed me, I was confident that they had been raised by masters far sharper and wiser than myself; and if they had remained impregnably steadfast in their commitment, so should and could I...

To those "struggling to develop faith" one can, however, proffer first the reassuring assertion of the religious significance of the quest per se, as in the footsteps of *Avraham Avinu*, they have already-become *mevakshei Hashem*; second, the prospective hope of successful resolution, as "The Lord is good unto them that yearn for Him, to the soul that seeketh Him" (*Eichah* 3:25); and third, the counsel to focus persistently, in terms of Coleridge's familiar distinction, upon faith rather than belief, upon experiential trust, dependence and submission more than upon catechetical dogmatics. Intellectual assent is normative and essential; but, at the personal level, it is generally not the key. In the final analysis, the primary human source of faith is faith itself.